

หัวข้อวิทยานิพนธ์	: การศึกษาเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยชุมชนมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาหมู่บ้านห้วยผึ้ง ตำบลห้วยผา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	
ชื่อผู้วิจัย	: นายชนินทร์ แสงคำย	
สาขา	: การวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น	
กลุ่มวิชา	: การท่องเที่ยว	
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูสิทธิ์ ชูชาติ	ประธานกรรมการ
	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวันนท์ ชัญญูณะ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยชุมชนมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาหมู่บ้านห้วยผึ้ง ตำบลห้วยผา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน วัตถุประสงค์ของงานวิจัย เพื่อศึกษาภูมิหลังและบริบทของหมู่บ้านห้วยผึ้ง วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ทางด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของหมู่บ้านห้วยผึ้ง เตรียมความพร้อมของชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยชุมชนมีส่วนร่วม

จากการศึกษาพบว่า หมู่บ้านห้วยผึ้งเป็นหมู่บ้านของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงดง หรือ กะเหรี่ยงแดงและชนไทยใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ และบางส่วนนับถือผี ใช้ภาษาไทย ภาษา กะเหรี่ยงแดง และภาษาไทยใหญ่ในการสื่อสาร มีวิถีการดำรงชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติ มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ได้แก่ ถ้ำ น้ำตก เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ และตลาดนัดชายแดน การเดินทางเข้าสู่หมู่บ้านค่อนข้างสะดวก มีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

จากผลการศึกษาพบว่าหมู่บ้านห้วยผึ้งมีจุดอ่อนในเรื่อง ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คนในชุมชนขาดความสามัคคี มีปัญหาความขัดแย้งภายในหมู่บ้าน รวมถึงขาดงบประมาณ และการส่งเสริมจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ผลจากการศึกษาด้านโอกาส พบว่า จังหวัดแม่ฮ่องสอนส่งเสริมและสนับสนุนตลาดนัดชายแดนบ้านร่องแห้งมาโดยตลอด ขยาย โอกาสให้มีการท่องเที่ยวมาสู่หมู่บ้านห้วยผึ้งมากขึ้น มีที่ปรึกษาด้านการท่องเที่ยวแก่ชุมชน และมีการเชื่อมขยายเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวกับหมู่บ้านใกล้เคียงซึ่งมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวที่ดี มีความหลากหลายทางด้านชนเผ่าและมีชื่อเสียงด้านการผลิตชา ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ สิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะอาดต่างๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยว ได้แก่ การเดินทางบางช่วงเป็นถนนลูกรังอาจไม่สะดวกต่อการเดินทางในฤดูฝน โทรศัพท์มีไม่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ระบบโทรศัพท์เป็นระบบสัญญาณดาวเทียมมักมีปัญหาสัญญาณไม่สม่ำเสมอ ระบบน้ำประปาเป็นน้ำประปาภูเขา แม้จะมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปีแต่ไม่มีระบบกรองน้ำ ขาดสาธารณูปโภคขั้นสูง ชุมชนบ้านห้วยผึ้งยังขาดการส่งเสริมการขายเรื่องการท่องเที่ยวในชุมชนจากภาครัฐ ทำให้บ้านห้วยผึ้งไม่เป็นที่รู้จักในกลุ่มนักท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัยเนื่องจากหมู่บ้านห้วยผึ้งอยู่ใกล้ชายแดนจึงมีปัญหาด้านความไม่สงบจากการขนส่งยาเสพติดข้ามชาติ ปัญหาการหลบหนีเข้าประเทศอย่างผิดกฎหมายของคนต่างด้าว และโรคติดต่อจากการนำเชื้อสัตว์จากต่างประเทศ และคนต่างด้าว

จากการศึกษาข้างต้นมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมแก่ชุมชนห้วยผึ้งและให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมเพื่อทำให้ได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน โดย 1) พัฒนาศูนย์บริการการท่องเที่ยวทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว 3) ศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกๆ ฝ่าย และใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการขยายและการส่งเสริมการตลาดในอนาคต 4) ระดมทุนจากภายในหมู่บ้านและภายนอก 5) จัดให้มีการประชุมประจำปีเพื่อสรุปผลการดำเนินงาน ให้ทุกคนในชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน และเพื่อให้ทุกคนในชุมชนได้มีส่วนร่วมรับรู้และวางแผนปรับเปลี่ยนหรือเสนอความคิดใหม่ๆ เพื่อนำมาพัฒนาการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนต่อไป นอกจากนี้ควรกำหนดและแบ่งเขตพื้นที่ท่องเที่ยวที่ชัดเจน โดยเลือกพื้นที่ที่มีความมั่นใจได้ในเรื่องของความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่ปลอดภัยและพื้นที่ท่องเที่ยวสำหรับการขยายขอบเขตของการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตได้ ควรประสานกับหน่วยงานสาธารณสุขเพื่อป้องกันและกำจัดโรคติดต่อที่อาจจะแพร่ระบาดมาจากชายแดน และควรจัดสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานให้แก่นักท่องเที่ยว เมื่อมีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม ต้องมีการดำเนินการด้านการส่งเสริมการตลาดควบคู่กันไป เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักกับหมู่บ้านห้วยผึ้งในฐานะของแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ต่อไป

The Title : A Study for Developing Community-Based Sustainable Tourism :
A Case Study at Ban Huay Phung Village, Huay Pha Sub-district,
Muang District, Mae Hong Son Province

The Author : Mr. Chanin Sangtay

M.A. Degree Program : Community Research and Development

Thesis Advisors : Asst. Prof. Choosit Choochat Chairman
: Asst. Prof. Dr. Siriwan Chaiyana Member

ABSTRACT

The study aimed to investigate the background and context of Huay Phung Village, and analyzed the strengths and weaknesses, opportunities and threats concerned with sustainable tourism in Huay Phung Village readiness of the community to prepare for tourism in the future and to develop community-based sustainable tourism.

The research results indicated that Huay Phung Village is a village of a hill tribe ethnic group called Kha-Ya or Red Karen and Tai-Yai. They practiced Buddhism and some practiced the worship of spirits. The Thai language, Karen and Tai Yai language are the languages which were used for communication. Their ways of life have a strong relationship with nature and there are many tourist destinations, caves, waterfalls, paths for trekking, and free market. There are convenient ways to reach the village and there is basic infrastructure.

The research result indicated that Huay Phung Village had some weaknesses. These were a lack of knowledge about sustainable tourism and a lack of unity. There are community conflicts, a lack of budget and the promotion from public and private organizations does not exist. The study of opportunities found that the Mae Hong Son government supports the Rong Hang open market, and extends the opportunity of traveling to Huay Phung Village. There are tourism village's consultants and a connection of tourism with surrounding potential tourism villages. There are various ethnic groups with a reputation for tea production. The problems and threats are about the infrastructure to encourage tourism; the dust in the area may not be convenient in the

rainy season. There is a shortage of communication systems for tourists. Beside these, the telephone system always breaks down. There is unclean and a shortage of water, and a lack of tourism promotion; consequently, this village is unknown to tourists. Concerning security, the village is located near the country's frontier, and is not secure from drugs and illegal laborers.

From the research result there are suggestions as follows; Training for sustainable tourism should be conducted, and the local community should have a chance to participate by 1) developing the natural and cultural tourism resources, 2) determining the tourism infrastructure, 3) studying the affects of tourism on every aspect and applying it as the primary information to extend and promote in the future, 4) raising funds within the village and outside, 5) arranging an annual meeting to summarize the working result, determine the village objectives and goals and encourage all villagers to have the same objectives and goals and provide an opportunity for perceiving and planning, changing and sharing opinions which will lead to the development of sustainable tourism. Beside these, there should be the determination and stipulation of a tourism secured area to promote the confidential tourism and the areas for future extension and development. There should be good cooperation in public health to prevent disease, and basic tourism infrastructure should be established. For preparing and introducing tourism, the new tourist destination should be strongly promoted.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ฐิติพร ชูชาติ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวันทนีย์ ชัยญาณะ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาแนะนำการทำวิจัยและสนับสนุนผู้วิจัยมาโดยตลอด แก่ไขข้อบกพร่อง จนทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จได้ด้วยดีผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น กลุ่มวิชาการท่องเที่ยวทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ประสิทธิภาพประสาทวิชาความรู้ แนะนำ ช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้นำชุมชน และผู้นำกลุ่มต่างๆ บ้านห้วยผึ้ง ทุกท่านที่ได้ให้ข้อมูลด้วยการเสียสละเวลาในการให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นในด้านต่างๆ ทำให้ได้รับข้อมูลอย่างครบถ้วนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินการศึกษาสำเร็จได้

ขอขอบพระคุณนักศึกษาปริญญาโท สาขาการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น กลุ่มวิชาการท่องเที่ยว รุ่นที่ 5 ทุกคน ที่ได้ให้คำแนะนำและเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา

คุณค่าทั้งมวลของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอบอบแด่บิดา มารดา ตลอดจนครูบาอาจารย์ และทุกท่านที่ให้โอกาสผู้วิจัยได้รับความสำเร็จในวันนี้ ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ชนินทร์ แสงต่ำย